

לו להחשיב את העוברי עבירה כאילו נכנס בהם רוח שטות, להמלא עליהם רחמים ולהשתדל לרפאותם רפואה רוחנית.

★★

בגמ': ר"ף אומר, אין אדם עובר עבירה, אא"כ נכנסה בו רוח שטות דכתיב: כי תשטה אשתו - תשטה כתיב ע"כ.

ובמהרש"א כתב: דאי מלשון נטייה, הו"ל למיכתב כי תטה, ואי מלשון סוטה כמו עשה סטים שנאתי, הו"ל למכתב בס' - כי תסטה. וע"כ דרשוהו מלשון שטות וכו'. ובשפת אמת (בסוטה שם) כתב: פשוט. משום דאין ניקוד בתורה ויכול לדרוש בשין ימנית ע"כ. ועי' בספר יורה חכימא (פרק ו) שביאר בזה מאחז"ל בברכות (כ"ב). במעשה באדם א' שפרש מאיסור בגלל שלא היה לו מקוה של מ' סאה, והוא תמוה, דטבילת מ' סאה רק דרבנן, ובשבילה פרש מאיסור דאורייתא, וע"כ היה זה רק רוח שטות וכו' ע"ש. ובההיא דברכות י"ל דע"י שהזכירה לו מהמקוה - נזכר מענין טהרתם של ישראל עי' יומא (פ"ה:): מה מקוה מטהר וכו' אף הקב"ה וכו', ועי"ז פרש מהאיסור ולא בגלל הדין דרבנן דבעי טבילה ודו"ק היטב.

ורא בברכת פרץ כאן: "איש כי תשטה אשתו ומעלה בו" בגימטריא: אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות" ע"כ. וע"ע בשפ"א (ריש סוטה) שפי' דהא דקתני אין אדם חוטא וכו' קאי ג"כ על הבעל שהרוח שטות עובר אליו ע"ש ודו"ק.

והג"ר חנניה יוסף איזנבך שליט"א ביאר בדברי הגמ' בסוטה הנ"ל עפ"מש"כ בשערי קדושה לרבינו חיים ויטאל זצ"ל והובא בריש ספר התניא, כי "הוללות וליצנות והתפארות ודברים בטלים הם מיסוד הרוח", ואכן בסוטה מצוים כל אותם ארבע דברים שמיסוד הרוח, וזהו ה"רוח" שטות שעוברת עליה, ולכן דייקו במשנה סוטה (י"ד). שהיו מאיימים עליו ואומרים לה: בתי, הרבה יין עושה ("הוללות"), הרבה שחוק עושה ("ליצנות"), הרבה ילדות עשה ("התפארות"), הרבה שכנים הרעים עושים ("דברים בטלים") ודפח"ת.

★★

בגמ': ועבר עליו רוח קנאה וכו' רבנן אמרי רוח טומאה רב אשי אמר רוח טהרה.

ביאר הגה"ח ר' נתן לוברט ז"ל ע"פ הכ' בקהלת (ט, ו) "גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה". מה שהקדים שנאה לקנאה, הוא משום שקנאה באה או מחמת אהבה או מחמת שנאה, ולכן חשב הקנאה לבסוף, וזה"פ ועבר עליו רוח קנאה - שזה בא או מחמת שנאה - רוח טומאה, או מחמת אהבה - רוח טהרה.

★★

בגמ': וקנא את אשתו רשות דברי ר"י - ור"ע אומר. חובה וכו'.

בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' ה') כתב דלר"ע דהוה מצוה וחובה, ס"ל דמש"כ ועבר עליו רוח קנאה - ר"ל רוח טהרה. ולר"י דס"ל דהוי רשות ס"ל דהוי רוח טומאה ע"ש בחת"ס. ובלקוטי הערות על שו"ת חת"ס (שם) העיר, דבגמ' משמע דגם למ"ד רשות מ"מ רוח קנאה ר"ל רוח טהרה. ע"ש.

ובתב כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל בקובץ מוריה (שנה י"ז גליון א-ד ע' צח) בזה:

ובפשטות הדברים כפשוטן בכוונתו, ואדרכה רוח טומאה קרי ליה התם, היינו דאיכא מ"ד והם רבנן דאמרי לתנא דברי דרוח הוא רוח טומאה, אך ביותר הנ"ל דבמהרש"א בח"א ועבר עליו רוח וגו' רבנן אמרי רוח טהרה וכו' כמו רוח ה' וגו' והם מלאכיו שנקראו רוחות וכו' שהם המעוררים את המקנא לידי טהרה זו שלא תבא לידי פריצות, ומ"ד רוח טומאה כמו והייתי רוח שקר בפני וגו' המעוררים את המקנא לידי טומאה וכו'. ובעיון יעקב שם דלפום ריהטא אלו ואלו דא"ח וכו', דהא ב' פעמים כתיב ועבר עליו רוח קנאה, הראשון דאם נטמאה דאז עבר עליו רוח טהרה וכו', והא דכתיב או עבר עליו רוח קנאה והיא לא נטמאה זה רוח הטומאה שעורר אותו לחשוד בכשרים וכו', אך סוגיא דש"ס לא משמע הכי וכו' ע"ש.

וחשבת עוד להירושלמי [פ"א ה"ב, ג, א] במקנא לה משניים כאחד, ומאביה ואחיה, כמ"ש הרמב"ם